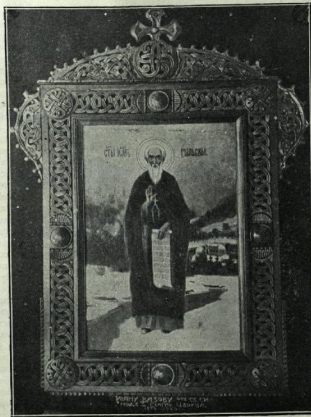

Кутината, въ която е поставен персийскитъ укъзъ и рѣшенето на Нар. Събрание за националното дарение на юбилара.

Какви видѣния изникнаха прѣдъ мене, какви мощни или силпатични ликове се занавиха прѣдъ душени ми зорь! Защото историта на България бѣше патина тамъ може би най-яркото по характера си, най-заслужилитъ съ дѣлата си родолюбци. Ето стари жезленъ, емергичень Крстевичъ, говорещъ на обретенитъ прѣдставители, махайки съ рѣшенята си отъ старостъ дѣснака; ето Чомаковъ, бялоокалитъ старецъ, съ благородната си фигура и съ голѣмото си име; ето Янкъ Груевъ, мѣло икогашень учител, неуморимъ и даровитъ труженикъ, спечеливъ всеобща почитъ прѣдъ голѣмитъ си заслуги по народната пробуда; ето нервния Вълковичъ, европеецъ по обноска, горещъ българинъ по душа; Георги Груевъ, дълбокитъ юристъ, неподкупнитъ Катонъ, честь и гордость на ивието правосудие; ето Константинъ Великовъ, моятъ приятелъ, съ пламениа погледъ и съ пламенитъ рѣчи, пѣяващия слуховѣтъ и душитъ, който ми научавахъ Камилъ Демудена, ораторъ на французката революция; ето краснорѣчивия Демитъръ Наумовъ; ето докторъ Янкуловъ, милнитъ и обичливъ на всички, натура възторжена и блага. Азъ се справахъ само на ивието отъ покойнитъ дѣятели. . . И колко още образи, изчезнали вече отъ живота, или живи още, изправиха прѣдъ мене тия мъртви сега стѣни, задъ които се коваха складивитъ на областятъ!

Минахъ и край печатницитъ на Христо Дановъ и Драганъ Манчевъ, — стради, шумещи илюга отъ киевскъ животъ. По-край истинитъ „Марша“ и „Народний Гласъ“, оттамъ се пушча за дѣла България, въ ивието на благодатенъ лъкъ, книги и учебници, внасящи лъчистъ на просвѣтата и националното съзнание въ обществото и ученицето. О, умряха и тѣ, благороднитъ и неуморитъ дѣлци! А какъ живо гледахъ аристократическото

и сериозно лице на Данова, възлѣтена честностъ, одистворение на безкористо родолюбие и маселазимъ, и издатель на моитъ първи поетически трудове! Видяхъ като днесь неговата тѣка усмивка, когато на въпроса ми: какъ намира

Корича отъ орехово дърво (рѣза) на адреса отъ Софийския Университетъ.

стихотворениата ми въ „Майска Кутка“, който бѣхъ му далъ да печати, той отговори: „Хубави, джамилъ, но малко „учура“ искъ!“

И ти, мой драги Манчевъ, здравъ синъ на Родопитъ, съ душа ивица, съ погледъ мечтателенъ, и тебе гледахъ като живъ съ твоята черна брада и голѣма коса на библѣски пророкъ! Видяхъ те, когато ти пишеше съ Великовъ истинна „Народний Гласъ“. Какъ въздѣхъ борба съ тебе по правноисанитето, какъ се масолахъ, когато въздѣхъ, че думата „князь“ отъ ракопика ми излазеше въ истинна „князь“! Ти ми по-

Златень часовникъ — даръ отъ министра на Народната Просвѣта г. Ст. Омаревскы.

праваше дори и езика, и стиховѣтъ ми! О, добри Манчевъ! Ти съ Данова бѣхте два просвѣтителни факела, черцещи свѣтъна си не отъ много знания, а отъ вжрѣния огъня на вашитъ чисти, здрави български души!

Отидохъ на моста и дълго се любвахъ на нашата величествена Марина, чито вѣлики съ поздравити съ шумъ си прѣзъ 1885 г. боритѣ тракийски коваци, ивнитѣ славни печенци, и маслено пакъ ти гледахъ, какъ братъти, полугадни, полуголи, но богати съ ентусиазмъ и ѣлѣния „Шуми Марина“, какъ бѣрагъ да поддринитъ при Сивинца героиската борба на България за идеалитъ ѣ.

Постѣлахъ и други кѣлтове на Пловдивъ, скѣли на душата ми по споменитъ за хубавитъ прѣживявания на младостта ми, — уви! — отидана отатѣла. Улишитъ, кѣлнитѣ бѣха почти сѣцѣитъ, само хората ми бѣха чужди и непознати, и въ тон многолюденъ градъ азъ минавахъ като чужденецъ, изгубень въ спомени, — както илѣкога, скѣтайки се изъ улицитъ на разорения Помпей, се чувствухъ свършено самъ.

И сѣдахъ това азъ се завърнахъ въ София. И да ми кажа ли правото? Гажень! Това бѣше прѣди илѣкомо мѣденъ. Не! Лъгавъ съмъ не! Днесь видѣхъ Пловдивъ, истинския Пловдивъ. Видѣхъ го въ триумфалния ѣкъзъ, динящъ съ всичката сила на българскитъ дробие; просвѣтитѣ му и културни дружества; организиранитъ му — граждански, военни, икономически, спортни; неговата учаща се пламениа младежъ; неговото бузно гражданство! Зачухъ уселеното и здраво биение на пулса му; доловихъ въ всички тия прояви на жизнението неговото българско сърце, тунтѣно въ ушницѣ съ сѣрцето на България. Азъ съмъ прѣживянь отъ възторгъ; азъ съмъ успѣлъ отъ най-сладка радостъ и сѣрби въ тѣтѣ най-сѣлѣни надежди въ неговото общество; азъ, неговъ бившъ и сегашень гражданинъ, съмъ покѣртенъ отъ аржѣшето на тѣхъ великодушень ибѣдикъ на сили и ибулѣла днесь енергия и любовъ къмъ мене. Подъ напѣва на тѣхъ радостни мнѣчления, азъ дингахъ чапата и лѣна здравца за моя милъ Пловдивъ, за още по-голѣмото му прѣупревание и за всички пакъ, неговии прѣдставители тука! Ура!